

REVISTA ȘTIINȚIFICĂ LITERARĂ

„OVIDIU“

DIN
CONSTANȚA

APARE BI-LUNAR

Anul II
Constanța 15 Octombrie 1899
No. 2

SUMARUL No. 2

Alex Belcik. Educația antică și modernă.
Gr. Mălinescu. Lui Eminescu. (poesie)
Virg. Andronescu. Plăvinel (nuvelă)
T. Volcu. Maice (poesie).
Viran. Dou cugetări.
Pr. Econ. G. Rădulescu. Napoleon I, (fine).
Eleonore Predescu Nour. Un răspuns.
Gr. Mălinescu. Alcolismul.
Emil Flavian. E. Euchler. Bărbatul care seamănă lui
Crist.
St. St. Tușeșen. Doină erotică (poporană).
Posta Redacției.

Proprietatea Cercului
Literar OVIDIU
din Constanța

CONSTANȚA
TIP. „ROMANA“ MARIN PUREA
1899

REVISTA ȘTIINȚIFICĂ LITERARĂ

OVIDIU

EDUCAȚIUNEA
ANTICA ȘI MODERNA

Educațiunea are de obiect pregătirea individului ast-fel ca să pôta obține cu demnitate rolul ce este chemat a îndeplini, în societatea din care face parte; prin urmare în educațiune trebuie să distingem două părți de o egală însemnătate: *desvoltarea fizică și intelectuală*. Dacă altă dată creșterea în familie avea ca obiectiv desvoltarea fizică, astă-đi deplina educațiune aparține școlei; de ore-ce copilul se încredințează școlei de la cea mai fragedă etate.

În cursul acestei disertațiuni voi căuta să pun în paralelă cum se educa tinerimea în anticitate și dacă lumea modernă e superioară în această privire; cunoscut fiind faptul că știința lumii nouă a atins un nivel mult mai înalt, ca acela al lumii vechi. Totuși eu nu sunt dispus a crede, că pregătirea individului pentru luptă ar fi mai desăvârșită astă-đi ca la cei vechi. Preferind a pleca în studiul meu de la cunoscut la necunoscut, încep mai întâi cu educațiunea modernă.

Individul celulă constitutivă a organismului social, baza care dă vitalitate și pregătește în mod inconștient terenul viitoare evoluțiuni so-

cială, individul ăic, îl văd mult mai subred astă-đi ca fizic și moral; pentru că educațiunea modernă nu se preocupă în destul de desvoltarea fizică, ba în dauna desvoltărei fizice văd cum familia ne dă indiviđi debili, pe cari școla îi ruinează și fizicește și moralicește, prin munca copleșitoare care dobóră copilul în primii ani ai desvoltărei lui. Dacă credem că vom reuși a pregăti generațiunii de savanți din copiii anemici, împovărându-i cu 8 ore miimum de muncă la vrista fragedă; aceasta este cea mei colosală greșală a savanților organizatori ai școlei moderne. Munca de 8 ore pe ăi este maximum ce putem pretinde unui om valid, dacă ținem a nu-l ruina prin muncă.

Creșterea copilului în primii ani ai vieței lui, are înriurire hotăritoare asupra individului. Crescut răsătat, păzit de contactul intemperțiilor atmosferice, împedecat prin urmare de la jocuri în aer liber, cea-ce constituie primele exerciții salutare pentru desvoltarea lui; acest vlăstar ne este fatalmente îndrumat pe calea unei răpede degenerări. La etatea de 8 ani începe pentru acest nenocit organism o muncă covârșitoare, muncă care ajunge a compromite pe cei mai debili, debilatează pe cei

mai viguroși; iar ca culme a răului atarî ființe sleite, din copilărie, în marea majoritate a casurilor trebuie să mai îndure grele privațiuni, vorbesc de cei săr ci îndebutul carierei lor. Pe ceia-vați viața lumii sgomotoase îl duce curând la ruina desăvârșită a sănătății; iar progenitura lor se luptă cu toate brațele care asediază niște creaturi istovite.

Dacă educațiunea modernă ar tinde în primul loc la formarea fizică a tinerimii, moderând munca școlară pentru copii, până ating deplinul stadiu al dezvoltării; am obține rezultate mai satisfăcătoare de cât acelea cari ne dă astăzi școala copiilor *istoviți, nedevoltați, anemici*, cu pretențiunii de a se deda la studii savante, pentru care condițiunea indispensabilă cerută candidatului este vigoarea și tenacitatea la muncă.

Țărăcia în fine care din nenorocire copleșește tot mai mult glótele proletarietului modern, aliată cu viciul beției alcoolice, de care popoarele anticității nu fură nici o dată băntuite; completează și ilustrează în destul, mult îngrozitorul tablou al vieții moderne, iar grija pentru ziua de mâine a viitoareii omeniri ia proporțiuni, spăimântătoare în mintea cugetătorului!

Atâtea neajunsuri câte am semnalat în mod fugitiv în această palidă descriere, încă sunt covârșitoare forțelor umane; ast-fel că dirigiunții societății moderne nu mai au timp de pierdut, în căutarea mijloacelor de luptă necesare. Masele po-

pulare mai cu samă să demoralizează pe fie-ce și mai mult, boalele fără căutare, alcoolul și lipsa unei educațiuni îngrijite, îmbrăncesc individul pe calea unei răpede degenerări; ceia-ce face ca specia umană să alunece în mod inconștient la *imbecilitate, nibunie și crimă*

Dar mai dureros este, s'o spunem că chiar modul de organizare a școlii moderne, contribuie puternic la degenerarea omenirii, prin munca covârșitoare impusă copiilor, a căror vigóre se sleiește de timpuriu; cu n am arătat în urmă. Tot modulul de organizare a încetăméntului modern datorim scepticismul, care progresează mereu în tinerimea noastră. Mă explic.

O greșală capitală în organizarea învățăméntului primar, este studiul menținut după vechea sistemă care inoculează copilului doctrine greșite asupra creațiunii și nenumăratelor minuni; eară mai târziu știința vine și le spulberă din mintea studentului, care și clădise în anii tineretii idealul mărețe, asupra divinității și a creațiunii, operă indiscutabilă a a-tot-puternicului creator.

Această contradicțiune de doctrine, nu poate de cât să zdruncine enorm idealul tinerimii despre școlă, știință Dumnezeire, adevăr etc.

Tinerimea se alege dar cu un sentiment pronunțat de scepticism, pentru că contradicțiunile școalei asupra unor doctrine fundamentale, fac să se îndoiască de sinceritatea oricărei doctrine. Chiar acela, care și-a

apropiat cu entuziasm noțiunile ce i-a inoculat școala, în primul stadiu al vieții de școlar este d'a bine e atins. De aceea nu este surprinzător ca în societatea modernă să găsim mulți care să cugețe și să vorbească ca nemuritorul Eminescu: „*Voi credeți în scrisul vostru, noi nu credem în nimic!*” De aceea o repet, nu trebuie să ne arătăm surprinși de lipsa de entuziasm în societatea modernă, de acel entuziasm pe care numai credința într'un ideal ni'l poate da. Căci în omenii fizicește în decadentă, când școala a mai sădit în debilitatea fizică și morală a acelui sleit de putere și o doză oare-care de scepticism, entuziazinul nu mai poate prinde rădăcină, precum sămânța cea mai viguroasă nu poate prinde în nisip uscat.

Să dăm d.r. religiei ceia-ce ține a arține de drept, cultivarea sentimentelor înalte înăscute în om, punând baza morală în viitorul cetățean; care trebuie să fie *iubitor al a-proupelui, devotut familiei, gata a se sacrifica pentru patrie și a conlucra pentru binele marelui familii umane*. Dar să evităm hotărât orice conflict între religie și știință, căci din atari conflicte școala și moralitatea socială nu pot de cât pierde din prestigiu.

Pentru a termina cu educațiunea modernă, voi mai atinge o singură chestiune de interes capital, părăsirea creșterii cumpătate a bătrânilor noștri și deprinderea tinerimei în moliciune.

Creșterea tineritului în imbuibare, duce inevitabil la trândăvie, fatală

și fizicul și moralul; pe când educația îndrumând omul spre traiul cumpătat pe lângă că dă naturi mai viguroase, ceia-ce voi proba cu un singur exemplu; în tot deauna facilitează individului triumful în lupta pentru existență, în care luptă acela va învinge mai ușor, care muncește mult și consumă puțin. Dar muncă multă și mai multă economie până la abnegațiune, nu putem cere individului deprins în viață molatecă; pentru că atari indiviđi au oroare de abnegațiune, ei nu'și pot pune la prea grea încercare *nică brațul, nică capul, nică inima!* Un singur exemplu va încheia cu această argumentațiune, un exemplu care consistă dintr'o întrebare, la care bunul simț al omului poate formula răspunsul.

În societatea românească două clase sociale se presintă față în față în lupta pentru existență: *burghezimea și țărănimea*. Știm cu toții ce rău este pregătit țăranul român pentru această măreață luptă. El bine întreb, care din aceste două clase susține cu mai multă bărbăție și tenacitate această luptă inegală? De sigur că răspunsul va fi favorabil *țăranului gol, flămând, doborât de boule și intoxicat de alcoolul burghezimei*; pentru că el nu știe de traiul molatec, pentru că gol se naște și gol este condamnat să moară! Iacă dar că viața austeră, traiul cumpătat, dau vigoare individului, dau tenacitate luptătorului; căci și în lupta cu arma, ca și în lupta economică, țăranul a fost tot-deana erou desăvârșit!

Sănătate, vigóre, simțire, entuziasm și abnegațiune până la eroism, nu sunt inerente stomahurilor enorm dilatate; pentru că indigestia fără îndoială ucide orî-ce simțire. Prin urmare traiul molatec trebuie condamnat pentru tot-deauna, iar în educațiunea tinerimei să avem de normă nestrămutată cumpătarea, care a fost baza educațiunii anticității precum voiți proba mai în urmă.

Pe aceia îmi permit a susține că vigórea abnegațiunea și entuziasmul anticității, aproape nu mai gășesc un termen de comparațiune în lumea modernă. Entuziasmul modern este o paradă de scurtă durată, care ajunge sub zero atunci când ai fi dispus a crede că se află paroxismul lui. Exemple din istoria modernă mă vor ajuta în destul, sper, în dovedirea alegațiunii mele. Două exemple, orî mai bine două evenimente din istoria modernă a Franței, aparținînd marelui revoluțiunii franceze, vor da măsura entuziasmului marilor democrați și a întregii generațiuni revoluționare.

După toți savanții moderni evenimentul pe care istoria modernă a Franței îl înregistrează în anul 1789, este cucerirea netăgăduită a egalității omenilor; cucerire care trebuia neapărat să ducă lumea modernă la o entusiastă muncă; tindeînd la consolidarea pentru tot-deauna a marelui conchiste egalitare. Evenimentele care se succedară repe de după proclamarea primei republice, probează că entuziasmul de-

mocrației victorioasă, a fost de scurtă durată.

În adevăr știm că republica își dă ultima suflare în mâna lui Napoleon I, la 1802, când acest general încununat de biruință reușește a se proclama consul pe viață.

Franței democratice i-a fost rezervată onórea să unească în aceleași mâini demnitatea de șeful statului republican cu aceia de monarch ales pe viață. Ear curînd Napoleon calcă în picioare și eticheta de republică, proclamîndu-se imperator la 18 Maiu 1804, fără să întâlnească cea mai mică rezistență în legiunile entuziaștilor republicanî, cari pe ruinele monarchiei rădicară republica în 1789. Această repede răcire a entuziasmului modern, mă autoriză să mă îndoesc de convingerile generațiunii, care într'un deceniu trece prin atâtea schimbări de idealuri; ba poate aș fi autorizat s'o spun, că marea revoluțiune a fost o pornire de moment, dată curînd uitării de aceeași oameni, cari proclamară nouă formă de guvernămînt ca o garanție de trînicie pentru mult cîntata egalitate. Când nimenea nu se găsesc să apere o conchistă órecare, indiferența probează că nimenea n'a simțit, n'a gustat farmecul pretinsei cuceriî democratice. Entuziasmul s'a stins la prima licărire.

Al doilea eveniment care confirmă încă odată afirmațiunea mea, este negațiunea egalității înaintea legii, cu ocasiunea elaborării codului civil francez, care luă numele geniului

militar al Franței moderne. In acel codice, Bonaparte reușește a impune filosofilor timpulul maxima: „*patria n'are interes ca bastardul să fie recunoscut.*” In contra acestei idei răsboinice care dobără moralitatea prin incurajarea concubinatuului, asigură impunitatea bărbatului destrăbălat prin interzicerea cercetării paternității, aruncă in mizerie copilul natural și in certe casuri lasă numai mamei răspunderea unei greșeli comune; in contra maximei care spulberă egalitatea înaintea legii, numai doi savanți protestară cu tărie; iar revoltătoarea nedreptate trăește și astăzi, aruncând in lume fără drepturi de familie sute de mii de bastarzi. — In Franța democratică până astăzi încă n'a căutat nimenea să pună capăt unei măsurii legislative neumane. — Aceasta dovedește că in lumea modernă entuziasmul pentru ideile generoase nu prinde rădăcini. Noi românii ne-am grăbit a adopta asemenea lege, și am ajuns a spori considerabil numărul proletarilor bastarzi, in sufletul cărora nu va încolți iubirea de familie și de țară, pentru că bastardul urgisit nu poate de cât uri!

Așa preparăm in societatea modernă focare de viitoare comouțiuni sociale, in loc de a lucra pentru prosperarea tuturor straturilor societății, călăuziți numai de nemuritorul principiu al iubirii aproapelui.

Maș departe voiu face o sumară disertațiune asupra educațiunii antice, pentru a pune pe oricine in

pozițiune să aprecieze, cum se pregătea pentru lupta vieții cetățeanul lumii vechi și cum înțelegem astăzi educațiunea. Din această paralelă vom vedea neapărat, dacă mai avem ceva de apropiat din moștenirea de cunoștințe ce ne rămase de la îndepărtata anticitate.

ALEX. BELCIC

Lui Eminescu.

*De visuri lasat să te salte
In sferile cele mai 'nalte,
Cu cugete mari și senine,
La orele tale divine,
Cântat-ai acea melodie
Cerească, ce vesnic e vie.*

*Ca steaua din cer când e stinsă
Și totuși mai are aprinsă
Orașă in veci caldătare,
Nici cugetul tău nu mai moare,
Și făimă mereu și se duce
In lume Succesul dulce.*

Gr. Mălinescu.

PLĂVINEL

Terminase studiile universitare, munca intelectuală dădu-se societății un om slab la corp, dar ager la minte. Impresionabil, nestămpărat, era în tot momentul scuturat de dorința febrilă de a face ceva. Îndeestrat cu o natură poetică, adesea ori visător, contemplând cu nesățiu frumoșele tablouri câmpenești ce îi se desfășurau în plimbările sale. Răslețit de ai săi, petrecea ceasuri întregi în singurătate, voind par-că se lege de ființa sa tot ce-l frumos, tot ce-l înalt și demn de conceput din frumusețea naturii.

Către finele lunii lui August, dobândi o funcțiune într'un oraș de provincie de pe malul mării Negre. Aci firea sa poetică se armoniza perfect cu neuitatul aspect al mării.

Odată cu sosirea sa în acel loc, dădu-se dosul pentru tot-deauna vieții în lependente de student, începea să trăiască, se afla d'a binele în rostul lumii.

La un bal, dat pentru o instituție de bine-tacere, fu ales cavalier de onoare. Printre prezenți, se afla și familia Bănățeanu cu adorabila lor fică Sultănică, care numai de un an fusese scosă din pensiu. Oamenii de treabă, trăind modest din o pensioră și din venitul unei perechi de case, sacrificase totul pentru educația ei, cu care acum se mândreau. La drept vorbind aveau și cu ce se mândri, căci aveau o nestimată de fată! De am sta se reproducem toate motivele aduse spre lauda ei nu am stîrși nici cu un volum întreg. Părinții privesc pe copiii lor prin prisma inimii lor, se gândesc la ei și la viitorul lor, așa după cum pot judeca, fără a pune la socoteală că natura omenească își are devierile ei în anumite circumstanțe.

— Ori-ce s'ar dice, Sultănică era dotată cu inteligență vie, avea blîndețea și sensibilitatea mamei sale. În urma studiilor

întreprinse în școlă și acasă, ființa ei se transformase cu totul.

Din tăcuta elevă de anșarț, eșise acum o bună vorbitoare, care uimea pe rudenile și cunoștințele din orașul său.

Plăvinel îi face cunoștința prin intermediul unui văr al ei. Apreape tot timpul balului sunt la o laltă, vorbesc, dansează, discută cu aprindere miș și miș de fleacuri, de salon, — nu le vine a se despărți, s'ar părea că ceva îi atrage unul spre altul. De multe ori două inimii la fel create, se înțeleg de la prima vedere.

— Plăvinel e melancolic, nervos, nimic nu îi mai place. De o bucată de vreme a devenit cu tetul gânditor, s'ar părea că un foc ascuns, mistuitor îl rode. În fine se decide a face familiei Bănățeanu prima vizită. Firește e bine primit, ca ori-ce tîner cu carte și cu viitorul în funcțiunea ce ocupă. Pentru burghezi ca conul Costacke Bănățeanu nu importă de loc poziția socială. Poți fi prea bine comisar, epistat, perceptor, magistrat, profesor, sub-prefect sau avocat, e tot una, banii să ai și câștiguri bune. — Plăvinel are una din acestea, primește 300 lei lunar, nu interesează restul, vedea în el un bun ginere.

— Tinerii se iubiră la început din ochii, înțelegându-se din gând, stabilind un telegraf fără sîrmă între inimile lor.

Din ochii își citesc unul altuia noianul de gândiri ce le clocotesc în interior. Ochii a doi amanți tineri, aș un limbagiu a căruia dulceață, pătruide chiar pe cei ce n'au iubit vre-odată.

Se știe că amorul cu cât e mai secret, cu atîta crește mai mult; și apoi pe moment ce devine mai serios capătă și forța trîniciei.

— Păreau făcuți unul pentru altul, adesea își petreceau timpul la familia Bănățeanu, acompaniind cu vocea diteritele bucoșii muzicale executate la pian de iubita lui Sultănică.

Foarte încântat, Plăvinel privesc viața

viitoare cu mulțumire, mai ales de când cerul Costache îi dădese odată cam în glumă, cuvântul ginere. — Nu mult după asta se gândește a face realizabil acest cuvânt. Cere formal mâna Sultănicăi pa care o obține cu multă bucurie. Ce vesel și fericit e Plăvinel!? Amândoi 's nerăbdători, el să o aibă pentru vejnicie, ca să plece lin capul pe pieptul lui și..... să scape odată de satrapia părintească.

.....
Kir Modirgă, amchiabur, în viața lui n'a făcut alt-ceva de cât să asculte plăcutul zingă...it al banilor. Ori unde era vorba de ceva câștig, era prezente, și la ori-ce licitație de vechituri, de case, de lucruri rezultate din secfestre etc., el venea cel d'in-tăi.

Ce'i păsa lui că lucrurile ce le lua pe nimic, sunt ale vre unei văduve cu numeroși copii, sau ale unei familii ajunse la grea cumpăună. Vejnice îl audea „nu cum-va m'oi ocupa eu de toți golanii? Sunt eu dator să-i ajut pe toți cei în nevoie? El voia bani, și prin ori-ce mijloce 'și i-ar fi procurat, erau bine veniți.

Chiriașii, cari au avut nenorocul să stea în casele lui Kir Modirgă, îl cunosc în de ajuns.—Nici n'ul n'a plecat fără judecată, fără amedă și fără sudălmii.—Iar bieții comercianți cari se împrumutaseră la nevoie, să fi poftit numai să nu'i dea înainte dobânda de 60 la sută, c'apoi... vedea protestul a doua di,

Un ast-fel de om te miră că poate avea și alte sentimente. În timpul do repaos Kir Modirgă venea la cafenea, unde se lăuda cu patriotismul său, cu iubirea de țară, criticând însă politica guvernului care nu dă voe la dobândi mai mari.

— Dar patriotismul și dreaptă judecată, nu prea se acordau cu simandicoasa persoană a grecoteiului venit în țară abia de câți-va ani.

Tot ce'n țările vecine e zmintit și stărpitură,
Tot ce'i însemnat cu pata potrejunei de natură
Tot ce e perfid și lacom, tot fanarul, toți iloiții,
Toți se scutură aicea și tormează, patrioții.

— El, omul banului, omul de afaceri, într'o bună dimineață se scoală cu ideia insurătoare, de și avea 50 de ani și bătuți pe muchie. Ca toți oamenii de afaceri, socoate că pasul acesta se poate face tot cu atâta ușurință ca și scomptul unei poliți. Ce să facă ce să dreagă, pe cine să ia, la cine să se adreseze? Iată o mulțime de întrebări la care mașina lui intelectuală nu putea să răspundă de cât în telul său.

Găsi că cel mai bun informator este registrul lui de împrumuturi. La prima deschizătură a învechitei condici, dete peste numele Conul Costache Bănățeanu, ipotecă asupra caseior No... în sumă de ... Dis și făcut Priu mijlocui constrîngerii, obținut mâna D-soarei Sultănică, mai ales când ipoteca fusese făcută dar de nuntă. Sermanu. Plăvinel! — Comerțul sentimentelor a gravat marea egoismului. Mulți părinți se interesează de bani, nu de fericirea copiilor în căsnicie. Banul orbesce totul. Înaintea lui se înclină nu numai părinți ca Conul Costache Bănățeanu, ci și bogați ca și săraci, țeranii, preoții și regi. În templul inimei meschine și josnice a fie-căruia, banul este Dumneșul care prin sunetul lui guvernează totul, afară de virtute. Dar unde e virtutea?

.....

— Plăvinel e trist, nimeni nu 'nțelege sbuciumul din inima lui. Visul lui de fericire fusese sfărâmat, perduse frumoasa iluzie despre lume. De zile întregi e pribeag, de nim ni nu ascultă, adesea ori îl vede rătăcind pe malul mării, amestecându-și durerea lui cu al valurilor muget. Privind pe 'ntinsa apă, își îndrumază tristețea-i gândiri în neant.

— Soarele e cald, cerul senin, talazurile sclipitoare dansează incoace și incolo, insulele albastrii formate din dănțuiala apei, duc lumina impurpurată a reflexului soarelui. Suflarea umedă a vântului, târâsce numărul valurilor mării, cari se sparg de stâncile din țerm. Privesc adâncă mare,

cu nesfârșitu-l luciu, pe care nu a căleat picior omeneș, semănată cu alge roși și verzi. Vede cum razele soarelui spintecă întunerecul aflat sub curbătura valurilor ridicate de vânt și numără isbiturile lor cadente, poetizate prin dulceața aspectului mării.

— Buzele sale murmură inconștient: Cât de dulce ar fi sêrutarea acestor valuri, dacă vre-o inimă ar împărtași comorziunile ei mișgduie corpul! Vai! n'am nici speranță, nici pace sufletească, nici liniștea necesară în juru-mi, nici putere, nici amor, nici o mulțumire, Tot e sfârșit. Alții 's impresurați de toate acestea., trăiesc în veselie și cred că viața e făcută numai pentru ei, că ea e o plăcere. Cupa mea însă fu plină de amarăciune, chiar de la primul pas.

De ce n'ași putea, să mă 'ntind ca un copil pe brațele valurilor spumoase, să mă las în voia lacrimilor și 'n legănatul talarurilor să mă sfârșesc crimpeul de viață ce am dus. Voiu purta cu mine dulcea amintire despre ea, — somnul etern va luneca peste genele-mi obosite de neodihnă, simțind lina suflare a aerului cald, isbindu-mi obrazul deja rece și cu un avântușor acoperindu-mi capul lipsit de facultatea de a mai judeca. Uni vor plângea poate moartea mea, cum și eu voi regreta viața și ziua când am pierdut-o pe ea, insultat de comparațiunea barbară și nedemnă, făcută între mine și el, un bătrân.

În oraș hăruitul continuă, trăsurile se îndesesc pe strade, nunta a sosit la biserică. Mirele, cel mai frumos din lume, cu cele 50 de primăveri ale sale, uzuraru nerușinat, stors de mizerile vieții în căutarea banului; — târăse la altarul sfint un trandafir încă neîflorit, o inimă curată.

Un corp istovit, duce pe un altul plin de viață, doritor de a trăi, condamnat însă la vestejală și mizerii! Nepotriveală a naturii, sau nechibzuintă omenească!

— După doi ani de la aceeași, tribunalul pronunța divorțul între Kir Modirgă și Sultânica.

Virgiliu Andronescu

MAICII

Ingeraz cu ochi albaștri!
Vis frumos de primă-vară!
A ispitelor povară
Se-a adus între sifaștri?!

Ai fugit, tu, sloi de gheață,
Se-ai ascuns în mânăștrite,
Alitând visuri și iubire,
Alitând lume și viață!

Dar în ochii tăi albaștri,
Cu citesc adinci tegete
Dup'un Fet-frumos cu plute,
Dup'un vis frumos din astii!

Maică, maică, nu te teme!
Lasă 'ncolo mânăștritea!
Sinceretea și iubirea
Nu așteptă multă vreme!

Lasă triota mânăștrite!
Dragostea e vecinic cult!
Chiar Iisus, Divinul mize,
A iubit alit de mult!..

15 August 1899. Cilia

T. VOICU

D'asupra noastră sunt multe stele,
Al căror număr, singuri nu-l șcim
Iar jos, mizerii, necazuri grele
Ce noi cu toți le suferim.

Femeia 'n uenotocite,
Se îcogă lui Dumneșeu,
În amor și 'nzelăciune
De Satan, amicul oșu

Viran.

NAPOLEON I

Reflexiunile sale despre divinitatea creștinismului și Mântuitorului lumii.

(urmare)

IV

În fine ultimul meu argument este, că nu există D-zeu (în cer), dacă un om a putut concepe și executa cu deplin succes planul gigantic de a smulge pentru sine cultul suprem, uzurpând numele lui D-zeu. — Isus este singurul, care a cutezat a face aceasta. — El este singurul, care a ținut și a afirmat însuși despre Sine, fără șială: *Eu sunt fiul lui D-zeu* cea ce este foarte diferit de afirmațiunea: *Eu sunt un D-zeu*, sau: *Sunt D-zeu*. — Isteria nu menționează că ar fi fost vre un om, care să se califice pe sine în mod absolut cu acest titlu. — Mitologia nu ne spune nicăeri că Jupiter și ceilalți zei s'au divinizat ei însuși. Dacă ar fi făcut ceva în această privință, ar fi fost din partea lor o monstruositate și culmea orgoliului; ar fi fost o estravaganță destul de absurdă. Aceasta a făcut-o posteritatea, creștii primilor despoți; aceștia i-au divinizat. Toți oamenii fiind de aceeași rasă, Alexandru a putut a se numi fiul lui Jupiter. Dar toată Grecia a răs de această iubire de sine peste măsură; tot asemenea apoteosa imperatorilor romani, nici odată nu a fost considerată de romani ca un lucru serios. — Mahomet și Confucius au voit a trece în ochii poporului, pur și simplu ca Agenții ai Divinității. — Dea Egeria a lui

Numa, nu a fost do cât personificațiunea unei inspirațiuni scosă în sollicitudinea pădurilor. — Deii Bramani ai Indiei, sunt o invențiune psihologică.

Cum dar un Judeu, a cărui existență istorică este mai adevărată, mai reală de cât toate celelalte ale timpului în care El a trăit; cum El singur, fiul unui Teslar, se dă pe sine de la început că este chiar D-zeu; că este ființa prin excelență, și creatorul tuturor ființelor? El 'și arăgă toate felurile de adorațiuni. — El zidește cultul său cu mâna sa, nu cu petre, ci cu omenii. — Noi ne mirăm, ba chiar rămânem estasiați, când ne gândim la cuceririle lui Alexandru.

Ei bine! ecă un cuceritor care confiscă în profitul său, unește încorporează cu Sine însuși, nu o națiune, ci neamul omenesc.

Ce minune! sufletul uman cu toate facultățile sale se anexează la existența lui Isus Christos! și cum aceasta? P. într'o minune, care întrece ver-ce minune. — Isus voește amorea omenilor, adică voește tocmai cea ce este foarte greu de dobândit în lume, cere cea ce un înțelept în van cere de la ore-cari amici, un părinte de la fiul său, un soț de la soția sa, un frate de la fratele său; cu un cuvânt cere inima în mod absolut; aceasta voește și îndată reușăște: Din aceasta n'am convins și am conchis despre divinitatea sa. — Alexandru, Cesar, Anibal, Ludovic XIV cu tot geniul lor în această întreprindere și'au reușit. Ei au cerit lumea, dar n'au pu-

tut avea fericirea de a avea un amic. Eu sunt, p^ote singurul din timpul nostru, care iubesc pe Anibal, pe Cesar, pe Alexandru.... pe marele Ludovic XIV, care a aruncat at^ota str^olucire asupra Franciei și chiar în lume; și cu t^ote acestea nu avea cel puțin un amic în regatul s^{eu}, ba nicⁱ chiar în familia sa.—Este adev^{er}at că noi iubim pe copⁱl noștri. Dar o^{re} pentru ce? Noi ascultăm și ne supunem un^{ui} instict natural, unei voci a lui D-zeu, unei necesit^ăți, pe care chiar bestiile o recunosc și o împlinesc.—Dar câtⁱ copⁱl rămân nesimțitorⁱ la mâng^ăerile n^ostre! câtⁱ copⁱl nu rămân ingrati și nesimțitorⁱ la at^otea îngrijiri, te revărsăm asupra-le cu prodigalitate.

Copⁱl Domniei tale te iubesc, Bertrand? d^{ise} Napoleon către Generalu^l s^{eu}. Tu îl iubești și nu ești sigur, că vei avea fericirea de a-ți plăti copⁱl prin iubire.—Nicⁱ binefacerile tatei nicⁱ natura nu vor reuși vre-odată de a inspira o iubire ca cea a creștinilor pentru D-zeu! Dacă tu muriași, fii t^{ei} și ar fi adus aminte de tine cheltuind starea ta, fără îndoială; dar copⁱl t^{ei} ceⁱ micⁱ abia ar fi știut că ai existat .. cu t^ote că ești generalul Bertrand! și noi suntem într'o insulă, unde nu aveți de cât distracțiunea și vederea familiei v^{estre}.

Iisus Christos vorbește, și de aciⁱ înaintea pop^orele neconținut sunt legate de D^onsul prin legături mai str^onse mai intime de cât legăturile de sânge, prin o unire mai sacră,

mai imperioasă de cât veri-ce legătură.—El prinde și nutrește fiac^ăra unei iubiri, care prevalează peste orice altă iubire.—Această minune a voinței lui Iisus s'ar putea să nu ne facă a recunoște în *Unventul* intrupat, pe creatorul lumii?

Fondatoriⁱ religiiunilor n'au avut nicⁱ chiar idee despre această om^ore, care este esența creștinismului sub frumosul nume de *Caritate*.—Fondatoriⁱ religiiunilor n'au avut această idee, pentru că într'o asemenea operațiune de a se face iubițiⁱ, omul p^ortă în sine sentimentul profund despre neputința sa.

—Tot asemenea, cea mai mare minune a lui Iisus Christos este imperiul carității. El singur a înălțat inima o^{men}ilor până la invisibil, până la sacrificiul timpului; El singur creând un sacrificiu, a creat o legătură între cer și pământ.

—Toți aceia, care cred sincer într'ensul, simt acea am^ore admirabilă, supra naturală, superioară, acest fenomen neexplicabil și imposibil pentru rațiunea și forțele omului; acest foc sacru adus pe pământ de către acest nou Prometeu, a cărui putere și durată nicⁱ timpul, acest mare destructor, nu p^ote nicⁱ a le slăbi nicⁱ a le limita.—Eu, Napoleon, admir și mai mult, pentru că adesea m'am gândit la aceasta, și tocmai aceasta îmi probează divitatea lui Iisus Christos! E^u am făcut atât de mult, în cât mulțimele mureau pentru mine.—Lui D-zeu îi displace de a face cu vre-o comparațiune între in-

tusiasmul soldaților și caritatea creștină, care sunt diferite ca și cauzele lor.

Dar în fine, prezența mea era necesară, trebuia electricitatea privirii mele, accentul meu, trebuia un cuvânt din partea mea, și numai atunci aprindeam focul sacru în inimă.—De sigur, eu posed secretul acestei puteri magice, care înalță spiritul, dar n'ași putea a'lu comunica nimănui; nici unul din generali mei nu l'a primit de la mire, nici l'a ghicit; însă să nu mai am și secretul de a eterniza numele meu și amoroarea către mine, nici de a face minuni fără ajutorul materiei.

Acum când sunt la Santa Elena... acum când sunt pironit pe această stâncă, cine se luptă și curește imperiul pentru mine? Unde sunt curtesanii nenorocirii mele? Se gândesc ei la mine? cine se mișcă în locul meu în Europa? Cine a mai rămas credincios? Unde sunt amicii mei? Da, voi doi, sau trei, pe cari fidelitatea vă face nemuritori, voi împărtășiți și consolați esilul meu.

Aci vocea lui Napoleon luă un accent particular de melancolie ironică și de profunda tristete: Da existența mea a strălucit prin lumina diademei și suveranității și tu, Bertrand, cugetai despre această lumină, ca despre o boltă de invalizi, aurită de noi și care reflectă razele soarelui...

Dar nenorocirile au venit, aurul puțin câte puțin sa șters, plôia nenorocirii și a ultragiului, cu care mă adăpa în fie-care zi, ia cele din urmă particule.

Nu suntem, Bertrand, de cât plumb și curăud vom fi pământ.

Ast-fel este sôrta ômenilor mari!! a lui Cesar și Alexandru, și lumea chiar ne uita! Numele unui cuceritor ca și al imperatorului, nu este. mă mult de cât o temă de colegiu.—Isprăvile nôstre cad supt lopata unui pedaut, care ne laudă sau ne insultă.—Câte Judecâți diferite se pronunță despre marele Ludovic XIV! Ahea mort, și marele rege însuși fu lăsat singur, izolat în camera sa de culcare de la Versailles. Ne îngrijit de curtesanii săi și, pôte, chiar obiectul risului.—El nu mai era stăpanul lor, ci un cadavru și grôza unei descompozițiuni.

În un moment, iacă sôrta mea și cea ee are să mi se întâmple. Asasinat de oligarchia Angliei, eu mor înainte de timp și cadavru asemenea are a fi înapoiat pământului spre a deveni mâncarea vermilor.—Iacă sôrta fôrte apropiată a lui Napoleon.—Ce abis între miseria mea profundă și împărăția eternă a lui Iisus Christos, predicat, iubit, adorat și trăind în tot universul!.. Și ôre aceasta este môrte, a lui Iisus Christos? Nu este ôre viața aceasta? Iată dar môrtea lui Iisus Christos, a lui D-zeu?

După aceasta imperatorul tăcu, și fiind-că generalul Bertrand tot asemenea tăcea, Napoleon zise: „Dacă tu nu înțelegi că Iisus Christos este D-zeu, ei bine! atunci e o greșală, că te-am făcut general.”

Fine

Esau. Gh. Rădulescu

UN RĂSPUNS¹⁾

Pentru ce cu dușmănie, de femeî, mai toți, vorbiți?!..
 Pentru ce le numiți Demonî, și'n noroiu le-azvirliți?..
 Pentru ce mereu tot lor, vecinic le faciți bănat
 Că's pricina suferinței ș'a răului necurmat?!
 Pentru ce? Ele 's pricina învrăjbirii pe pămînt?
 Sora a lovit pe Avel împingîndu'l în mormînt?!
 Nu. O știți aceasta bine, însă, vreți ca să uitați
 Și'n neajunsurile voastre, pe femeî le acusați.
 Le urîți. Înî pare bine; fiți încăl neschimbători.
 Nu vă tot sburliți, ca vremea, pe minut de miî de ori.
 Acum le-aruncați în față un dispreț îngrozitor;
 Mai apoi l'a lor picioare, plîngiți cu glas rugător.
 Ce-l a-zî: „Demon“ mâine, Io „Inger“ drăgălaș, gingaș și blind
 Cătră care și noapte se înalță al vostru gînd.
 Jurați toți, o viață întreagă, făr' a vă gîndi măcar
 Că 'ntro și o să ajungă femeia strănsă la par.
 Și tot demonul atîncea mai aproape e de voi,
 Mângăindu-vă durerea suferinței de apoi;
 Către el întindeți mîna și îl cereți ajutor,
 Cînd pe buze vi se stinge scurta tristă vorbă: mor!

.....
 Neputînd voi ca să ajungeți a pricepe pe femeî
 Fapta voastră este soră cu-a a miilor de-Atei,
 Cari, neputînd pricepe pe înaltul dumnezeu,
 Îl arunc blesteme aspre neștiind că 'și fac lor rău

Carol I, 5 Octombrie 1899

Eleonora Predescu-Nour

ALCOOLISMUL

Fabricațiunea și monopolul alcoolului de V. A. Taban ne atrage și ne fixează atențiunea prin conținutul ei foarte interesant și cât se poate de bine tratat. Voiu da aci, succint, în raport cu cadrul revistei, seamă de partea științifică a acestei lucrări, lăsând pentru altă dată partea tehnică și economică, care e încă de mare valoare.

1) Veți No. 1, din 1 Octombrie 1899 „Femeia”.
 Redacția nu 'și însușește polemicele literare.

Autorul ne introduce de îndată în studiul său, arătându-ne că, în România, la 1860, nu s'a consumat de cât 3000 litri de alcool prost, (alcool vătămător estras din cartofi, porumb, etc.), pe cînd, după aceea, în progreseune spăimîntătoare, consumațiunea lui s'a urcat la 28000000 L., cum a fost în anul statistic 1898.

Saltul, cum vedeți, e colosal!

Această enormă cantitate de alcool pernicios, ce o înghite masa poporului, ne uimește!

Și cînd te gîndești la efectele lui funeste, te cuprinde groaza!

Căci iată efectele lui dezaastroase: degenerarea fizică, tuberculoza, nevroza, epilepsia, demoralizarea, deprimarea inteligenței, înmulțirea crimelor, etc. etc.

Dar nu e numai atât.

Alcoolul prost, otravă în toată puterea cuvintului, își are efectele lui teribile nu numai asupra omului pătimaș în parte, ca individ, ci, concomitant, și asupra societății, fiind transmisibile de la agregatul social generațiilor viitoare, prin creditate.

S'a discutat mult și se discută mult încă chestiunea alcoolismului, din toate punctele de vedere, cu deosebire în țările civilizate. Pe de altă parte s'a făcut experiențe fiziologice importante în laborator. Una din ele, ca pildă, cea făcută de Schiff la Geneva, arată clar acțiunea de uzură a alcoolului asupra cricului. Asemenea s'a mai adunat și însemnate studii experimentale și statistice din punct de vedere psihologic, precum și cercetări patologice în spital și afară, în orașe și sate.

Numărul și mai ales numele savanților medicilor, naturaliștilor din centrul și occidentul Europei și de la noi, vă vor convinge pe deplin de importanța lucrării D-lui Taban: Lannelongue, Morel, Baer, Dujardin-Beaumez, Obregia, Legrain, Audigé Maus, etc. etc.

S'a dovedit că 2 din 3 părți din numărul, asasinilor se datoresc alcoolismului!—Tot diu alcool sînt 3/4 din cei ce atentează la bunele moravuri!—Mai mult de 1/2 din din nebunii de prin ospicii sînt tot din cauza alcoolului!—Boalele ușoare devin mortale la alcoolici!—Descrerea populațiunii tot alcoolului se cuvine!—Și câte, câte altele.

Căci alcoolul care se bea de 20-30 de ani nu e alcoolul *etilic*, acel scos din vin natural, care înveselea lumea înainte vreme. Alcoolul care e pus astăzi în vinzare e *metilul*, *butilul* ș. a. cu derivații lor, *eteruri aldehyde*, etc. Or, aceste produse chimice sînt pur și simplu otrăvuri cu mult mai periculoase de cât alcoolul natural, otrăvuri pe care crășmarii le dau publicului

pe banî, sub nasul poliției și al întregului aparat al siguranței publice în care laboratoarele municipale n'au dat încă semn de viață dacă există și ce fac de există. Substanțele toxice, așa dar, care nu-s permise farmacistului să le vîndă, au trecere la crășmari, pe toate străzile, în toate unghiurile țerei. Dacă un mizerabil ucide un om e condamnat la muncă silnică pe viață, iar acei cariucid masele, sînt lăsați în pace pe calea care'i duce la avere. S'ar zice ca orbi sînt și nu vîd, surzi și n'aud cei ce au sarcina de a veghia la buna rindială a poporului, lăsând ast-fel o ceată numeroasă de bandiți să'l ducă la timpire, la epilepsie, la nebunie și în fine la moarte!

Iată ce spune Alglave:

„Aldehida salicilică, întrebuintată în mare parte pentru fabricarea vermurilor, pentru că este un licheur slab, trece drept natural, nimeni nu se teme de el. Dr. Laborde, membru al Academiei de medicină franceză, a demonstrat că o doză oarte slabă de aldehydă salicilică provocă teribile convulziuni. Este suficient chiar de a o respira pentru a deveni bolnav, zice d-sa, tîcînd experiența cu propriul său pericol.

„Dar vermurul din comerciu conține oare destulă aldehydă pentru a fi periculos? Da. Un prieten al d-rului Laborde, stabilit într'un port de mare, după un an i scrie că este atins de *migrene* și *slăbiciuni de picioare* de care nu suferea altă dată. D-rul i răspunde: *beî alcool* Ba nu“ replică prietenul, *beaî numai un licheur foarte slab, un excelent vermur în cea mai bună cafea a orașului pentru a'mî deschide poarta de mîncare*. Cerîndu'i o probă din acest vermur, și primind-o, micî doze au fost injectate cobailor-purcei de India și efectul n'a fost altul de cât că imediat au avut convulziuni caracteristice. Prietenul, informat nu crede, vine însă la Paris și se convinge că bietele animale se sbăteaî oribil după ce au înghițit *inocentul vermur*. El încetează să mai bea vermurul și după trei luni nu mai suferă de nimic.”

Iată ce spune și doctorul olandez Jellgersma:

„Statistica ne arată o mărire a nevrozei, a alienatei mentale, a sinuciderilor, a alcoolismului și a criminalității. Toate aceste simptome n'ar fi de aceeași natură? N'ar avea ele toate aceeași origină?”

„Alcoolismul și poate înclinațiunea pentru alte intoxicațiuni sunt malații. Este demonstrat că abuzul de alcool produce de ne-numerate ori alienăția mintală și criminalitatea, dar înclinarea de a abusa de alcool, este deja o stare bolnăvicioasă. Ast-fel dintr'un grup de indiviți așezați în aceleași condițiuni avantajoase sau desavantajoase un oare-care număr vor deveni alcoolici. Alcoolismul este așa dar cauză și efect în același timp.”

Dar mă opresc aci cu citațiunile, căci ar trebui volume pentru a le face.

Totul a fost pus în mișcare de știință, așa că, astăzi, din punct de vedere pur științific, se poate zice că alcoolismul e pe deplin cunoscut. Învățați ca Claude Bernard și Schiff au demonstrat până la evidență răul imens ce-l produce alcoolul în corpul omului, cu deosebire alcoolul prost. Dar, dacă pe acest teren nu mai rămâne nimic de făcut și vedem răul în toată oroarea lui, pe terenul măsurilor preventive indicate de știință, nu s'a făcut încă absolut nimic. Din contra, tagma otrăvitorilor în masă se erigează în clasă privilegiată de toate partidele politice, fiind-că dispun de voturi, cu care azi cochetează cu un partid și mâni cu altul.

„Ce zicēți? Nu vi se pare curios de tot, astăzi, pe pragul secolului al XX, această distanță enormă dintre învățați și stăpători? E o prăpastie!”

Gr. Mălinescu

Barbatul care somna lui Christ

E. FUCHLER

Revenindu-și în fire, ceru iertare și conținută: „Mama mea era ovreică și tatăl meu,

unul din acei israeliți ortodoksi, cari moșteniseră după o lungă serie de strămoși, quintesența, urci și bigotismului ovreiesc. Părea, că toate sentimentele dușmane, pe-cari neamul său le nutrea de ani îndelungați, pentru creștinii, și găsiseră într'insul reunirea lor și se ridicaseră la gradul unui fanatism orb.

Casa sa era așezată strâns alături de o biserică, și ca să și arate ura, ridicase un zid înalt între proprietatea sa și casa lui D-zeu.

Camera mamei mele se afla în etagiul al doilea, din ea putea privi peste zid în biserică.

Orî-cât de straniu ar părea — legile cele aspre ale credințelor religioase părintești, avură tocmai efectul contrar asupra sufletului ei, și o făcură blândă și răbdătoare.

Numele lui Christ, îl aușise pronunțat numai cu dispreț și hulă, dar, ... când de la fereastra ei privea în biserică și razele strălucitoare de lumină cădeau tocmai pe o iconă a mântuitorului, în mărime naturală, care era așezată într'o scobitură a zidului, atunci inima ei era mișcată în mod uimitor și iarăși și iarăși se gândea la cel răstignit, tot mai călduros dorea să-l vadă și să audă vorbind despre el.

Ast-fel se întâmplă, că într'o dimineață se strecură în ascuns pe poartă și intră în biserică. Mai mulți oameni erau inghunchiați înaintea crucii. Speriată de îndrăzneala ei, stătu la îndoială o clipă între frică și curiozitate, apoi ingenunche și ea. Un puternic cântec orgă răsuna sub bolti, apoi par-că se prefăcu într'o voce dulce de înger, ademenitoare și pătrunzătoare la inimă. Cuvintele: «Cinste lui D-neșeu, pace pe pământ și între omeni bună-voire!» mișcă sufletul ei simțitor, întoemai ca suflarea vântului, care furișă harfei lui Eol, armonii tremurătoare.

O voce răsunătoare povestea istoria veche despre mântuitor, care venise pe lume să facă pe păcătoși fericiți — și când mamă-

mea se depărtă, — devenise creștină.

Deși era coprinsă de spaimă, că convertirea ei ar putea fi aflată, totuși era mulțumită sufletește, că putea să uite credința gelosă, îndărătnică a tatălui, față cu iubirea atrăgătoare către mântuitor.

Timpul trece, vizitele ei la biserică deveneau tot mai frecvente și fiind-că alegea totdeauna o oră matinală, întâlnea câte-odată pe tinărul organist, al cărui cântec o mișcase atât de tare. Era o figură frumosă, înaltă și sveltă. Fruntea înaltă era încoronată de un păr frumos și buclat. Ochii săi erau albaștri și mâinile lui cu degete lungi formate nobil, erau așa de delicate ca ale unei femei. În totă persoana sa zăcea caracter, noblețe de suflet și entuziasm pentru tot ce e ideal în muzică și artă. Era încorporarea în aceeași ființă a blândeții alături cu hotărârea în acțiune.

Întâlnirea întâmplătoare a celor doi deveni în scurt timp dinadins și prietenia lor se schimbă în iubire. El ruga pe mamă mea să devie soția sa, și când ea se învoi, el se duse cu curaj la tatăl ei, ca să-i ceară mâna. Acesta căzu ca un trăznet asupra bărbatului celui aspru și habotnic în credință. Gândul, că un creștin ar putea avea îndrăzneala să ceară pe fică sa, eșea afară din coprinsul înțelegerii sale. Mânia sa era îngrozitoare.

Cuvintele tatălui meu, pline de entuziasm în adâncă lui iubire, îl ațitară și mai mult și-l târâră la o ofensare brutală, pe care i-o ertă tatăl meu, în hatirul iubitei.

Când se întâlni din nou cu mama mea și auzi, că ea era hotărâtă să ajungă la ținta dorită, ei cădură la înțelegere, ca să se căsătorească nu pe ascuns, ci pe față, înaintea lumii întregi, hotărâți să înfrunte cu curaj tot ce ar rezulta din aceasta.

În dimineața următoare fură cununăți înaintea aceluia, cari din întâmplare se găsiră de față. Trei săptămâni abia gustară din fericirea lor casnică. Bunicul meu plănuia răsbunare și când se întâmplă o tâlhărie în oraș, se folosi de o împrejurare întâmplă-

torie, ca să facă să cadă bănuiala asupra tatălui meu și acesta fu dus la închisorie pentru instucție. Mama mea rămase singură, fără sprijin, se vedu silită să se întorcă în casa moșului meu.

Așa trecură mai multe luni; scrisorile tatălui meu fură interceptate și mama mea nu mai află nimic despre soțul său, până când într-o dimineață, i se aduse pe ascuns o scrisoare, era cea d'întăiu și cea din urmă, pe care o primi de la dînsul și nu era scrisă. Condeii căduse mânel sale scuturate de friguri, după ce scrisese de dragoste, de fidelitate, care e mai tare de cât mórtea, de dorința unei izbăviri mai repede și de speranța unei revederi. Un medic isprăvisese scrisoarea, talăl meu era mort.

Pierdută de durere și înfruntând ori-ce primejdie, mama mea coboră în fugă scările, se strecură în biserică cu inima desprerată, și pătrunsă de durere, stătu cât-va timp înaintea iconei lui Christ, care i se întipărise în mod neșters.

Sórele pătrundea numai pe jumătate prin ferestrele zugrăvite multicolor și arunca lumină colorată pe drumul umbrit către amvon, d'aurind scara cea îngustă, care ducea la el așa precum lumina adevărului luminează întunericul trecător al îndoielei. Razele sórelui cădeau și pe fața lui Christ și țeseau de asupra o mreajă de văpaie. Apărea ca un diamant, strălucind în întuneric, ca o revelație din ceața adâncă a necunoștinței; sau ca o credință, care reunește razele divergente ale puterilor spirituale în focarul Crîstos, punctul central luminos, stânca fundamentală a creștinismului. Și pilda mântuitorului, cel iertător de dragoste, începea să glăsuiască către inima, ce svăcnea sêlbat. Cu capul smerit plecat, puse scrisoarea la picioarele celui răstignit și stând sub cruce, cu mâinile îmbrățișând-o plângea amar.

Bunicul meu, care intrase în camera mamei mele îndată ce eșise, o urmărise pe ascuns.

Când se apropie de imaginea lui Crist răstignit pe cruce, el stătu la spatele ei, tre-

murând, cu buzele strânse și cu fruntea încruntată, abia stăpênindu-și furia. Pasiucul cel mareț al bisericeî, care stetea cu o lance puternică la intrare se strecură și el, curios să vadă ce se va întâmpla înăuntru,

Cum stătea ast-fel, au ea cum mama se ruga să-î dea putere, ca să pôta îndura greaua-î suferință, sau să aibă isbovire. Celi săi înundați de lacrimi erau ridicai spre cer, în unde negre îi cădea părul peste umeri.

În sus spre Mântuitor, a cărui imagine strălucia spre dansa, în sus spre strălucitorul sôre, spre cer, plutea pe aripî de înger spiritul ei înaintea tronului D-zeece. În durerea-î adâncă tremura ca martirul pe masa de chin, dar în inima ei, credința și găsise un cămin, iubirea și clădise un templu sfânt, unde se cînta rugăciune, ochii ei erau fixați asupra iconei lui Crist. Liniște cerească lucea pe fața ei, un suflet regăsise pe D-zeu și din adâncul inimii sale striga: «Numai pentru tine stăpânul, mântuitorul meu, vreau să iert!»

Totul se luminea în mintea bunicului meu: scisoarea soțului său, a cărui primire o oprișe și faptul că devenise creștină, cea ce nu bănuise până acum. Furie sălbatică îl cuprinse și în scopul de a o speria din evlavia ei, se întoarse brusc și smulse pasiucului, care nu se aștepta la așa ceva, lancea din mână. El voia să o trântescă cu toată puterea în podcală, dar arma fiind prea grea, alunecă din mâinile lui tremurătoare și căzu peste mâinile cele mici, care zăceau rugătoare la picioarele lui Crist. Lovitura fu așa de puternică, că sfărâmă postamentul crucei, ea începu să se clatine și balansându-se căzu, ca o pedecapsă D-zecască lovind pe zeulosul orbit, omorându-l. «Eumnezeul meu, cade!» Apoi încercă cu mâinile zdrobite să îdepărteze imaginea cea grea de pe corpul întins al tatălui. Totuși căzu leșinată și nu-și veni în fire, de cât după nașterea mea, apoi muri. Acesta e pricina pentru care sémân lui Crist. Ast-fel e, pentru că.....»

Pe când vorbea așa, răsună un tunet împartat în mijlocul vorbirii născire și cu o espresie, ce sămăna fricei de moarte, pe care de sigur o avusese mama sa în biserică, în acea clipă spăimântătoare, el strigă: „D-zeul meu, cade!” și dispăru în întunerec.

(Sfârșit)

Emil Flavian

Din literatura poporană nescrisă

Doină erotică

Foaie verde bob areu
De vale de satul meu
Ard trei luminări de său.
Ziua plouă, noptea ninge,
Nimeni nu te poate stinge.
Foaie verde trei oglice,
Numai mândra mea când plange
Cu lacrimile de sânge
Pe câte trede le stinge.
Foaie verde trei măslina,
Paiculiță, pentru tine
Mi-ai da inima din mine.
Dar pentru ai voștri din casă
Nași da nici o cōjă arsă.
Lină frunză bob areu
Ce puternică sint cū!..
Oprese luna cu mâna
Și pe neica cu vorba.
Puternică ce sint eu
Potolese și focul tău,
Focul de la inimioară
Nu țî-l potolește-o țară
Numai neicuța într'o sară.

Spuse de P. Ionescu din com. Catanele Doljii.

Stefan St. Popescu

FOȘTA REDACȚIEI

Danielcscu. Craiova. Mai cereați, Ne acceptabile.

Pr. N. Carol I. Vedeti numărul viitor.

Dem. M. R. Trimetei restul și nuvela.

St. Tat. Dolj-Catane. Trimetei snoavele și tradițiile.

Ion A. Gârbiceanu, Brașov. Gazel, primit. Vom vedea.